

12 Ik ben de Weg, en de Waarheid en het Leven

Met de bekende uitspraak van de Heere,

'Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven'

in Johannes 14:6 komen we aan het eind van deze studies. Maar wat zegt de Heere hier eigenlijk mee? Uiteraard is de context weer heel belangrijk, maar ook kennis van het stijfbeeld hendiadys (in dit geval hendiatrix) is nuttig voor een dieper verstaan van dit bijbelgedeelte.

De Heere kondigt Zijn heengaan aan

De context is helder. De Heere kondigt aan dat Hij weggaat.

'Ik ga heen om een plaats voor u gereed te maken.' (Joh. 14:2).

Vervolgens zegt Hij dat Hij ook weer terug zal komen om hen, Zijn discipelen tot wie Hij spreekt, tot Zich te nemen. En Hij veronderstelt dat de plaats waar Hij heengaat bij Zijn discipelen bekend is.

'En waar Ik heen ga, weet u, en de weg weet u.' (Joh. 14:4).

Nee, zegt Thomas, dat weten wij niet. Wij weten niet waar U heengaat, en hoe kunnen wij dan de weg weten waar U heengaat? En dan komt de Heere tot de uitspraak:

'Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven.' (Joh. 14:6).

De Vader

Thomas zei dat zij helemaal niet wisten waar Hij heen zou gaan. Op die vraag krijgen zij antwoord.

'Niemand komt tot de Vader dan door Mij.' (Joh. 14:6).

En in vers 12 duidt de Heere nog duidelijker aan dat dit de plaats is waar Hij heen zal gaan, en waar Hij over spreekt:

'want Ik ga heen tot Mijn Vader.'

Dat was voor de discipelen en ook voor velen van ons een moeilijke en diepe uitspraak. En Filippus vraagt dan ook:

‘Heere, laat ons de Vader zien en het is ons genoeg.’ (Joh. 14:8).

Het antwoord van de Heere is helder:

‘Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien.’ (Joh. 14:9).

Hij wijst op Zichzelf.

‘Geloof u niet dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is?’

Dit is een uitspraak niet om over te redeneren. Maar het is een uitspraak voor het geloof.

‘Geloof Mij, dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is, en zo niet, geloof Mij dan om de werken zelf.’ (Joh. 14:11).

De Weg

Dus de Heere ging heen naar Zijn Vader. Dat was het antwoord op het eerste deel van Thomas' vraag. Het tweede deel was:

‘Hoe kunnen wij de weg weten?’

En ook op het antwoord hierop wijst de Heere op Zichzelf met de woorden ‘Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven.’ Verscheidene keren heb ik in dit boekje gewezen op het stijlfiguur hendiadys. Dat betekent ‘één door twee’. Er wordt één begrip aangeduid door het gebruik van twee zelfstandige naamwoorden. Een van de voorbeelden die ik aanhaalde was ‘de genade en de waarheid in Johannes 1:17. Dit kunnen we lezen als ‘de ware genade’. ‘Waarheid’ wordt bijvoeglijk gebruikt. Het geeft een verklaring bij het woord genade.

Op dezelfde wijze kunnen we de uitspraak van de Heere in de tekst lezen. ‘Ik ben de ware en de levende Weg.’ De zelfstandige naamwoorden ‘waarheid’ en ‘leven’ worden bijvoeglijk gebruikt.

De ware weg

We hebben in de zeven 'Ik ben' uitspraken al eerder voorbeelden hiervan gezien. Hij is het 'ware Licht', 'het ware Brood' en de 'ware Wijnstok'. In elk van deze voorbeelden was er een verwijzing naar de Schriften van de Tenach. De Heere laat zien dat Hij een vervulling is van deze typen en schaduwen van de Schriften van Israël. En Hij voegt er hier nog één aan toe.

'Ik ben de ware Weg.'

Maar dan is voor ons de vraag: over welke weg in de Tenach heeft Hij het? Welke weg kan een type zijn van Hem? En welke weg eindigt er typologisch gezien bij de Vader? Want dat was het einddoel van die weg.

We moeten altijd een beetje voorzichtig zijn met dit soort typologie. In elk geval moeten we opletten nooit buiten de grenzen van Gods Woord te komen. Maar we hebben wel een aanwijzing in welke richting we moeten denken. In Hebrëen 9 bespreekt Paulus de tabernakel. Hij beschrijft de eerste tabernakel (Heb. 9:2), het heilige, met zijn attributen en de tweede tabernakel (Heb. 9:7), het heilige der heiligen (Heb. 9:3). In de eerste tabernakel kwamen de priesters dagelijks, maar in de tweede kwam alleen de hogepriester eenmaal per jaar. Hij nam daarin bloed mee dat hij offerde voor zichzelf en voor het volk (Heb. 9:7). Dit alles had een geestelijke betekenis.

'Daarmee maakte de Heilige Geest dit duidelijk dat de weg van¹ het heiligdom nog niet openbaar gemaakt was, zolang de eerste tabernakel nog stand had.' (Heb. 9:8, SV).

Hier wordt gesproken van de weg van het heiligdom. En die is met de komst en het werk van Christus nu wel openbaar gemaakt. Dat maakt het vervolg van hoofdstuk 9 wel duidelijk, waarvan hieronder een paar teksten aangehaald worden.

'Maar Christus, de Hogepriester der toekomstige goederen, gekomen zijnde, is door de meerdere en de volmaakte tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is, niet van dit maaksel, noch door het bloed der bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed, eenmaal ingegaan in het heiligdom, een eeuwige verlossing teweeggebracht hebbende.' (Heb. 9:11, 12, SV).

¹ Niet 'naar' zoals in de HSV.

‘Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom, dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in de hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons.’ (Heb. 9:24, SV).

Deze weg van de tabernakel leidde tot het binnenste heiligdom, waar het verzoendeksel was en waarop God woonde te midden van de cherubs onder Zijn volk Israël. Dat is de plaats die we nu als tegenbeeld kennen ‘de rechterhand van de Vader’.

De verse en levende weg

Is de weg van het heiligdom de weg waarop de Heere Jezus doelde toen Hij zei:

‘Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven’,

‘Ik ben de ware en de levende weg’?

Het heiligdom dat met handen gemaakt is, is een tegenbeeld van het ware (Heb. 9:24). En in 10:20 lezen we van een verse en levende weg!

Paulus spoort zijn lezers aan om op die weg het heiligdom in te gaan, een weg die de Heere Jezus voor ons heeft ingewijd door het voorhangsel. En dit voorhangsel tussen het heilige en het heilige der heiligen, tussen de eerste en de tweede tabernakel, wordt verklaard te zijn ‘Zijn vlees.’ (Heb. 9:20).

Hier komen alle lijnen samen. Christus Jezus is de ware en de levende weg van het heiligdom. Die weg was Hij, en die weg ging Hij. In Hem woonde en woont de Vader. Zinnebeeldig wordt dit getoond door het voorhangsel, dat Zijn vlees is. En daarom kon de Heere tegen Filippus en de andere discipelen zeggen:

‘Wie Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien.’ (Joh. 14:9).

De weg van het heiligdom

Al het werk en de gehele Persoon van de Heere wordt in de weg van het heiligdom afgebeeld. Zijn dood in de offeranden. Zijn opstanding in een levende Hogepriester die eigenlijk voor de zonden van zichzelf en van het volk had moeten sterven. Zijn hemelvaart in de gang door de eerste tabernakel. De priesters moesten elke dag offers brengen. De Hogepriester mocht slechts op één dag in het jaar, de grote Verzoendag, Jom Kippoer, het heilige der heiligen betreden.

‘Maar Deze is, nadat Hij één slachtoffer voor de zonden geofferd had, tot in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand van God.’ (Heb. 10:12).

En hoe we dit ook moeten lezen, we weten ook dat dit hemelse heiligdom éénmaal weer open zal gaan, en dan zal de Heere in al Zijn heerlijkheid verschijnen. Zoals het volk van Israël buiten de tabernakel en nog buiten de omheining daarvan stond te wachten op de terugkeer van de Hogepriester, zo mogen wij leven met het oog gericht op de hemelen, ‘waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus’. En tot die tijd hebben wij een hoop die wij hebben als een anker der ziel ‘dat vast en onwrikbaar is en reikt tot in het binnenste heiligdom, achter het voorhangsel. Daar is de Voorloper voor ons binnengegaan, namelijk Jezus, Die naar de ordening van Melchizedek Hogepriester geworden is tot in eeuwigheid’ (Heb. 6:19, 20).